

God. VI.

Šibenik, u subotu 7. prosinca 1910.

Br. 499.

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godinu K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasni tiskaj se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unaprijed plate. — Prihodčena pisma i zahvalne tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Izlazi sredom i subotom

Jasan odgovor.

Novinarski trolist Utvare: „Narodni List“, „Sloboda“ i „Crvena Hrvatska“ pozabavile se obširno i osobitim zagrižljivim tonom, njihovoj dućevoj odgovarajući, sa izstupom pravaških zastupnika iz „Sveze“. Na sve njihove prigovore mi smo bili već unapred odgovorili, te se i ponovno navratili, čisto i bistro označujući razloge, koji su pravaši upravo otjerali iz „Sveze“. Radi tog našeg jasnog i otvorenonog pisanja, hi-pokrižja je tobože naivna tvrdnja „Narodnog Lista“, kada veli, da je izstup četvorice iz „Sveze“ enigmatičan; zagrižljiva zloba je kod „Crvene Hrvatske“, kada sasama svojevoljno ide traži-neke razloge izstupu, na koje do onda nitko napisao nije; skrajnja je megalomanijska kod „Slobode“ ondje, gdje ona hoće da svog vlastnika dr. Smoladku podigne do časti — jednog od uzroka izstupu pravaša!

Ne marimo se sada po treći put ponavljati, samo cijenimo nužnim utvršaškom novinstvu protumačiti sve ono, što mu je još uvek ostalo „nerazumljivo“...

Iztičemo po treći put, da je u upravi stranke prava bilo davno već govorila o ovom izstupu i da je ista uprava davno bila na čistu, e je položaj pravaša u „Svezi“ dalje neodrživ. Nije dakle izstup bio nikakav iznenadni korak, izazvan narocito kakvim najnovijim i svežeg datuma dogadjajima, nego je isti bio posljedica ozbiljnog i zrelog promišljanja političkih prijatelja u Dalmaciji. Ovo baš u prvom redu. Jer izključivi svaki drugi, jedino je politički razlog izstupu pravaša. Njihov daljni obstank u „Svezi“, u kojoj su se danonice morali susretati i občiti sa svojim najljubljivim političkim protivnicima, bio je nemoguć. Nemoguć s toga, jer Utvaraški prekinuši i zapališe sve mostove između nas i njih. Njihov postupak u zemlji prama pravašima bio je tako nasilan, tako brutalan, bezobzirni i ne-europejski, a kamo li tolerantan, da je moralno prisilio pravaše, da se u politici od njih sasma osame. Pravaši su zastupnici u Beču jednako osjećali svu nenaravnost svog položaja prama Utvarašima u „Svezi“. I oni su se moralni od njih odigli, jer to ne bi bilo pristojno, ne bi bilo protumačivo, da su i dalje u njihovu družtvu ostali.

Jere, dok nam u zemlji Utvaraši nezakonito razpuštaju obćine — docet Makarska — dok nas proganjaju na svakom koraku javnog života, dok nam za vrat heče stati u svim institucijama i u svim emanacijama socijalnoga života, dok nas gnujuso i podlo denunciraju kao stranku prema gore, a medutim i proti pojedincima vode odvratnu kampanju, da bi ih kao osobe upropastili, dok nas u saboru šikaniraju onako, kako se to već u mnogo prigoda sustavno opažilo, te dok nas svugde hoće ništiti — zar ja onda moguće, zar je onda uobće i dopustivo, da pravaši sa Utvarašima imaju ista zajedničkoga? Oni pokopaše u Dalmaciji toleranciju, a mi zar da ju u Beču uzkrisujemo i tim njima na liepk padamo, jačajući njih same? Kada bi to pravaši učinili nebi više političari bili.

I pravaši zastupnici su iz „Sveze“ izstupili baš s toga, što mi sa Utvarašima ne možemo više ništa zajedničko imati. Naši se puti podnunova razilaze i mogu se sastati samo na onoj točki, gdje će se odlučiti bitka biti.

Evo dakle odgovora „Nar. Listu“, koji nije mogao „dokučiti“, što je povoda dale izstupu pravaša. To je ono njemu nerazumljivo „razvijanje javnih odnosa u Dalmaciji“. A za nas je i te kako ne samo razumljivo nego je i dužnost borba proti političkom meštanju.

A što utvaraške novine natučaju o tome, da su pravaši tim izstupom oslabili jakost jedanaestorice zastupnika iz Dalmacije u Beču, što luduju, da je tim smanjena važnost Hrvata, kad su počelepani i da im rad ne bi četi više uspešan, pitamo ih: a što dosad uradiše kroz toliko i toliko godina ti zastupnici, koji su mandate bečke države kao bastinu ili kao podvornicu svoju? Čemu im je mandat služio i za što ga dandas upotrebljuju? Odgovor je čitava nija i dandas upotrebljuju? Odgovor je čitava nija i dandas upotrebljuju? Objavljeni ministarskih hova prošlost i sadašnjost: objavljeni birokracije, da pravoga i onih deblijih komada birokracije, da

sebi, svojim familijama i bližnjim izhode ovi ili onu koncesiju, iznude ova ili onu protekciju i slično. A rad u parlamentu sastojao im se je u tome, što su plesali, kako se sa ministarskih klupa sviralo.

Pak i inače, i drugovje osim Beča, njihov rad i onaj njima jedinakih u ciljem našem narodu bio je razvoren i otvoren. Gdjegod do-priče, bilo to u Dalmaciji, bilo u Hrvatskoj, bilo u Herceg-Bosni, plodovi njihova „rada“ svladje su bili nepodnosivo zlo, koje se iz našeg javnogživota mora izključiti, svugje su bili isti: zavladanje i zaspisljivanje naroda, koji vode pod jarom svih mogućih vlada, koje diele i razdaju, ... I u svim tim krajevinama pravašto se s njima sukobilo i svladje je ono moralno s njihova strane podnati udare jedne ne-lojne, zaplotničke političke borbe. Radi te borbe, koja će završiti samo onda, kada stranka prava dotuce tu klicu političkih spekulativa, a ne stranu, radi toga su pravaši iz „Sveze“ iztupili. Pravaši ne će i ne mogu imati ništa zajedničko sa Utvarašima, svaki politički saobraćaj je prekinut, jer Dalmacija osjeća potrebu, da sa svojim prislu otrese one dugogodišnje plijavice i da odahne slobodno i punim gradima. Sa svojim izstupom pravaši nisu hrvatske interese u Beču oslabili, jer ih Utvaraši ne mogu niti predstavljati, nego su oslabili onu stanovitu sliku. A za tim su i isli, kao što su i zemljili idu za tim, da ih posvema očiste.

Ovo je jedini razlog ovom dogadjaju, koji se svakako hoće prikazati, a sve drugo, što se sa raznih strana iznosi, samo su izmišljotine i laži, namjerice i tendenciozno turene.

Cinjenica, da su se pravaši približili „Slovenskom klubu“, mora se ovako tumačiti: „Hrvatski klub“ od četvorice bi bio preveć slab sam po sebi, zato se je on morao o nekoga oslobiti. Najbolji i najsrđniji po svemu bio je „Slovenski klub“, a njemu su pravaši pristupili, jer ih na to nagoni jedinstvo i istovjetnost narodna i narodnih interesa sa slovencima, a onda i za to da budu jači i u parlamentarnim akcijama i proti klikašima, Utvarašima sami.

Tom novom snagom pravaši slabe klikaše koriste marudu.

Ovim smo, mislimo, sveli u pravu brazdu sva naduvanja i izvratna utvaraških glasila. Jasne nismo mogli izraziti. Javnosti će ovo biti dosta, jer znamo da je i onako jasno svakomu koji prati javni rad sve što se odavna u našem narodu događa.

Pitanje talijanske univerze.

Beč, 4. prosinca.

Opet izbjiga na površini ovo pitanje, radi kojeg se je zadnji put morao zatruditi parlament. Sada pak položaj je malko promjenio. Talijani, premda formalno još uvijek baju parolu: „Trieste o nulla“, ipak u stvari kao da su spravni na popuštanja, naime na privremeno ustanovljenje jednog pravničkog fakulteta u kojem drugom gradu monarhije. Obstrukcija je konačno rješenje tog pitanja bila omela, a sada su se vodili meritorni pregovori. Zastupnici talijanski Conci i Bartoli konferirali su i pregovarali se Biennertom i Stihrgom te iste pregovore o pravnom fakultetu krajem priveli. U koliko se doznaje, rezultat tih pregovora bio je ovaj:

Pitanje talijanskog pravnog fakulteta doći će u proračunski odbor, gdje će obča razprava biti kraju priveden. U toj razpravi će to pitanje po svoj prilici biti upućeno jednom pod-odboru od 12 lica, a s njim i sveučilišno pitanje rusinsko i slovensko za sveučilište u Ljubljani. No talijansko pitanje imati će pred posljednjim dvama prednost, jer će ga podobnor morati rješiti i o tom svoje izvješće podnjeti proračunskom odboru najdalje do kraja razprave o proračunskom provizoriju. Proračunski odbor će takođe po Božiću dokraćiti i specijalnu razpravu u talijanskom pitanju.

Ovo je stanje talij. pravnog fakulteta, u kojem se sada nalazi, barem prema obaviestima ovđašnjeg novinstva.

Nakon toga je jedna deputacija talij. djaka tišla kod predsjedništva talij. sveučilišnog odbora i pitala za razjašnjenja i obavesti. Zastupnici im odgovorile su odluke o prilikama i gore, ali djaci kao da se s tim nisu zadovoljili, jer su preporučili zastupnicima, da stvar požure, inače da će oni apelirati na narod, da ovaj to izvođi.

No pokraj svega ovoga i Talijani i vlada kano da zaboravljaju na prijašnju obstrukciju Oni ne spominju Slovence i Hrvate, a to je u najmanju ruku zaboravnost — neoprostiva zaboravnost. Jer, premda se u javnosti ništa ne zna o odlukama, koje su u toj stvari Hrvati i Slovenci prihvatali, ipak nema sumnje, da će oni to pitanje sami ovako postititi. Bez računa sa Slovencima i Hrvatima nema govor o mirnom rješenju tog škakljivog pitanja, a ovi ga ne propustiti bez stanovnih uvjeta. Kakovi će to uvjeti biti vidjeti, će se u najkraće vrijeme.

Italija i Austro-Ugarska.

U talijanskoj komori, prigodom nekadašnjeg razprava u proračunu, povela se je rječ o odnosa između dvaju susjeda i saveznika, Italije i Austro-Ugarske. O tome je otvoren razpravu socijalista Bissolati. Pokazao se je veoma brižnim nad saveznistvom i prijateljstvom između dvaju susjeda, a na osobni način ga uznenimivalo obostrano žurno naoružavanje. Toga radi podnio je predlog, da se talijanska vlada sporazumi sa austro-ugarskom o tome, da bi se omogućio saživ jedne internacionalne konferencije u svrhu ograničenja oboružanja.

Kako je ovaj predlog primljen u talijanskom političkom svetu, najbolje osvjetljuje merodavno pisanje milanskog „Corriere della Sera“. Ovaj ugledni list u svojim opazkama Bissolatijevu govoru, priznaje idealnost njegovog predloga, ali mu izteže i neizvedivost. Austrija ne može radi svog položaja u evropskoj politici kada radi svog takmacenja sa Rusijom i drugim velesila na Istru radi trgovinske premoći, obustaviti ili ograničiti svoja naoružanja. Ona jača čak i svoje brodovide, gradi „deadroughute“, a to, iako nije u predviđanju rata s Italijom, da zemlju lancira u svjetsku politiku. Ograničiti naoružanje, to znači ograničiti svoju moć i jakost, a na to ni Italije ne može pristati radi Sredozemnog mora i radi ovog ugleda i upliva prema vani.

Ove misli rekbi da tumače i javno mene-nje Italije.

Nadalje je Foscari podnio interpelaciju glede uređenja pognaničkih sporova sa Austrijom.

Iza ovih izmjenje se i drugi govornici, a zaključnu je o tom predmetu rečao ministar vanjskih posala Di San Giuliano. U svom govoru je ministar bio vrlo optimista. Naglasio je, da je politika Italije upravljenja mirovljivim i prijateljskim ciljevima prema drugim državama. Trojni savez pako jest čvrsti temelj te politike. Države, koje sačinjavaju trojni Savez, imaju svoj određeni program u glavnim pitanjima, a taj je: integritet Turke i balkanskih država. Što se tiče odnosa sa Austrijom, oni su sasme istim. Oni su se u istom ne samo štivo nego i jedini politički put učinili. U Austriji nema više identitetnosti, a na to ni Italije ne može pristati radi Sredozemnog mora i radi ovog ugleda i upliva prema vani.

Ovaj predlog je austrijska vlada učinila, da oboružanja Italije i Austrije nisu napereća jedna proti drugom. Izmjenični interes obiju država zahtijeva, da one budu jake, i prema vani. Dalje je Di San Giuliano glede Krete izjavio da je izjava kretskog skupštine za aneksiju Grčkoj bez efekta. Italija hoće integritet Turke i suverinitet njezin takod Kreton kao i nad Tripolisom. Opo-vrgava glasine, da bi Turka bila nezadovoljna radi gospodarskog djelovanja Italije u Tripolisu.

Ministar govor je bio primljen simpatično, a našao je isto takovog odjeka i u bečkom novinstvu.

Prešni predlozi

zast. dra. M. Drinkovića i drugova
za naše radnštvo.

Neka Visoki Sabor izvoli proglašiti prešnim i odmah učeti u pretris u prvom čitanju sli-edeći predlog:

Neka c. k. vlada čim moguće prije odredi Dalmaciju od područja zavoda za osiguranje radnika proti nezgodam u Trstu i neka odmah ustroji istoimeni zavod za Dalmaciju sa sjedištem u kojem dalmatinskom gradu te novac dosad iz Dalmacije uplaćen zavodu u Trstu dodeli novom zavodu za osiguranje radnika u Dalmaciji.

O novčanoj pripomoći radi elementarnih šteta Tribunu, Vodicu i Tiesnomu.

Poziva se c. k. vlada da odmah odašalje procjenjivo na polja sela Tribun i odjomka občine Tješanske, Vodica i jednog dijela Tiesnoga te prema štetni prouzročenoj od krupe i povodnja u onim krajevima na vinogradima i maslinam odrediti onom pučanstvu dotičnu odštu u novčanoj pripomoći za javne radnje.

Sličan prešni predlog bio je iznesen za pripomoći Grebašticu, Primoštenu, Krapnju i Rogoznicu.

Za uljarsku zadrugu u Murteru.

Predlog, da se pripomognе uljarska zadruga u Murteru učini od dra. M. Drinkovića, kao što se pripomognе druge uljarske zadruge, bio je primljen, te će tako ta zadruge dobivati od pokrajine do 1000 K godišnje.

O školsku

Rezolucije dra. M. Drinkovića.

1. Pozivlje se c. k. pokrajinsko školsko vijeće, da ustanovi mjesto za 30 putujućih učitelja, koji bi moralu podučavati pisanje i čitanje u krajnjem, gdje nema dovoljno škola.

• Ova resolucija je bila kašnje još popunjena tim, da putujući učitelji mogu biti ne samo izplani učitelji nego i druge za to prikladne osobe.

2. Pozivlje se c. k. pokrajinsko školsko vijeće, da čitanke u pučkim školama preudesi, putem to sazvane ankete sposobnijih učitelja i prosvjetljenijih roditelja te raznih strukovnjaka, na način koristan za pučanstvo naše t. j. da iste budu ne samo štivo nego i jedini politički put učinili. Učitelji podučavaju svih predmeta, osim vjeronauka i računice, na način da u čitanak su stavno i postepeno te koncentrično budu razvita temeljna načela svih glavnih predmeta korisnih za život i daljnje učenje.

Političke vesti.

Rekonstrukcija Biennertova kabinetra. Kako „N. F. Presse“ navlja, imalo bi skorih dana doći do rekonstrukcije Biennertova kabinta: Slavenofobski ministar Schreiner imao bi biti zamjenjen, a i Weisskirchnerov položaj je uzdržan radi počasa u parlamentu kod glasovanja o uvozu mesa i radi njegovog sukoba sa magijskim ministrom trgovine Hieronymi, koji je nastao usled raznih izjava dvaju ministara gledom na dozvoljenu kolicinu uvoza mesa, ustanovljenu po obim viadama.

Iz bečkog parlamenta. Neki dan je između predsjednikinja Pattaia i soc. zast. Seitz došlo do sukoba radi jedne interpelacije te je usled toga Seitz došvnuo: „Vidjeti ćemo se kod promjene poslovnika“. To je uznemirilo vladine stranke, jer bez socijalista nema većine.

U Englezkoj su izbori započeli. Vode se velikom žestinom i sa strane konservativaca kao i sa strane liberalaca.

O povrnat interview priestolonasljednika. Službeno se opravgovaju, da je priestolonasljednik dao jednom novinaru kakve izjave, koje je i nama saobjćio naš bečki dopisnik, o položaju u monarhiji. Međutim na taj dementi neke novine primjećuju, da je preveć kasno došao, a da u stvari ne bi ništa bilo.

Kretka Skupština. U kretskoj skupštini je vlasti iznijeli svoj program, po kojemu će ona poraditi oko velevlasti, da priznaju aneksiju Krete Grčkoj, a kretsku vlast učeaće jamčiti za mir i poredak u zemlji kao i za zaštitu muhamedanaca. Dalje je najavila mnoge reforme i poboljšanja,

Nakon toga je skupština uz prosvjed muhammedanskih zastupnika, glasovala predlog, da se Kreta anektira Grčkoj. No to će ostati samo na papiru, jer velelasti ne će o tom ni da čuju.

Bankovno pitanje. Bičva koaliciona vlada u Ugarskoj radi bankovnog pitanja je pala, a radi istog Justiči se nije mogao sporazumjeti sa dvorom. Po tomu bi se moralo zaključiti, da je rješenje toga pitanja vrlo težko. No čini se, da će Khuem i ovdje naći način, kako da stvar „sredi“. Ministar finacija dr. Lukacs u jednoj od zadnjih sjednica madž. sabora iznio je zakon o produljenju bankovnog privilegia, po kojima se određuje, da se bankovni privilegij produži do 31. prosinca 1917. No o plaćanju u gotovini ne ima nikakove odredbe niti se vlada ovlašćuje, da to provede naredbenim putem. Zaključak tome stvorit će u svoje vreme oba parlamenta. Austro-ugarska banka imade pravo, da na osnovu zaključka generalnoga viča pozove obe vlade, nikače rieši pitanje o plaćanju u gotovini. Prema članku V. bankovnoga statuta objekti vlasti imaju s mjestima užeti u pretrž predlog banke i požuriti njegovo rješenje. Predlog moraju u isti mah prihvati oba parlamenta. Ako makar i jedna kuća parlamenta odkloni predlog, potonji se smatra bezpredmetnim. Ako u roku od 4 tjedna, odkako je parlamentima podnesen predlog zajedničke banke, parlamenti ne stvore nikakav zaključak, predlog se banke smatra prihvaćenim. No oporba je ogorčena nad ovim. Svi četresdesetosmuši su proti predlogu, po gotovo Justovci, jer isti ne udovoljavaju ni najčednjim zahtjevima Magjara. Justhovci se priete obstrukcijom.

Majgarski i sveobec pravo glasa. Poštio je Khuem reku u fin. odboru, da će biti bolje odgoditi izbornu reformu na miriju vremena, biesni socijaliste se spremaju na veliku agitaciju u zemlji i na velike pučke prosvjede skupštine.

Portugalski bivsi ministar pred sudom. Republikanska vlada tužila je bivšeg ministra finasija Esbregueiro i ravnatelja Arano, što su za zajmovo kraljeve Marije Pije s jednom bankom sklopili pogodbu, po kojoj za zajam odgovara država.

Govor ministra predsjednika Blenertha. U petak je u parlamentu govorio ministar predsjednik Blenert. Odbio je navale socijalista, da je u stvari skupoće svemu kriva vlada. Dalje je govorio o konsolidaciji i stabilizaciji stranačkih odnosa u parlamentu. Zagovara, da se neke stranke združe u jednu veliku cjelinu, koja bi sačinjavala jaku većinu, te bi imala trajan i odlučan upliv na vlasti. To je bio njegov cilj, a da je je takova konsolidacija moguća, dokazuje tvorba „Češkog kluba“, koji daje utvrđenje, da će češki narod slediti mudru i trizenu politiku označenu u tom pravcu. Iz ovog vabu se s pregovorima češko-njemačkim te se nada, da će ovi sretno bili kraju privedeni, uzprkos časovitoj neupejnosti.

O talijanskom pravnom fakultetu i o jugo-slovenskom pitanju nije se ministar niti riešio dotakao.

Posjet srbskog priestolonaslednika u Beču. Priestolonaslednik Aleksandar počeo će Fra-prije božićnih blagdana u Beč, da se kralju Franju Josipu zahvali na sačešću, što ga je njeni i njegovom ocu kralju Petru Izzavio prigodom njegove bolesti. Priestolonaslednik putuje do Beča inkognito kao grof Afalle.

Ribarski zakoni pred parlamentom.

IV.

Ribarski zakoni i privatne gojilište ribe.

Paragraf 9 i 10 novog ribarskog zakona, dozvoljavaju ribolov mlade ribe (pesce novello pesce latte), kad je ovo namenjeno stručnom proučavanju, ili ako služi za umjetno gojenje u privatnim ribnjacima. Ovo samo po sebi namente se kao kakovina nužda, te ni mi nemamo nista protiv toga. Želimo samo da se ova dva paragrafa vrše tačno u svemu i po svemu, jer toga do sada nije bivalo, prem je to paragraf 4–8 staroga zakona strogo zabranjivao. Izrazi „a scopi scientifici“ i „allevamento artificiale“ tako su običeniti, da nam ne kažu, tko ima pravo na ovakvo ribanje. Poštio nam je novica, koja tumači ovaj zakon, o tome ništa negovori, to je potrebno, da se u novicu umetne jedan paragraf, po komu će se moći baviti tim samo ljudi dobro poznati kao stručnjaci, ili njihovi pomagači, a da će biti dozvoljen ribanje mlade ribe za privatna gojilišta samo nekim osobama, koje će se strogo držati propisa, a ne svog želudca. Na dokaz ovome jedan primjer, ili bolje istiniti dogadjaj.

Za obškrbu vranskog jezera mladom ribom, pomorska vlada dozvolila je Pakostančicima, Vergadincima, Murtinerjanima, Bettinjanima i Zloseljanima ribati mladu ribu. Prošlog ljeta desili smo se u predevrejeri na obali u Betini. Jedan dečko od kakovih 10–12 godina nosio je pod pazuhom pokritu spritu. Kad

smo znatiteljni zavirili u nju, otkriv pokrivač, na naše čudo smo opazili parangal, a na udicama nadljeće sve same oralice-podlanice-komače (Chrysophrys aurata). Upitasmo, kako je to, da je on od jednog povhatao toliku ribe, koje je ribanje po parag. 7 zakona, ili bolje stare naredbe zabranjeno i to su dva razloga; prvi jer to bijaše oko 20 rujna kad je ribolov i u svrhu razplodljivanja zabranjen, a opet ove podlanice nijesu imale ni 10 cm. dužine, dok po zakonu moraju imati najmanje 15 cm., a odgovor je bio: „Mi ribamo za Vranu. Da-nas smo uvhatali preko sto kg. mi sami u Betini, a i u Murteru, i još više“. Koliko ih prodali uredu u Vrani? Odgovor: Ništa, jer su sve prokrcale.

Evo, kako se pod izlikom znanstvenog proučavanja i umjetnog razplodljivanja riba ista tamani odmah u zametku.

Mi mislim, da bi bilo najbolje, kad bi se ovakovo ribanje na našim obalama ograničilo do skrajnih granica, jer izim Vrane mi danas nemamo još nigdje podignutih gojilišta za umjetno razplodljivanje ribe, a nebi nista pogriješili kad bi utvrdili, da sve ovo Vranskog jezera nepomaže, dok našem moru naša velike štete.

S ovog razloga, kako već rekoso prije, želiti je da se ovom paragrafu nadoda u novici osobito tumačenje, koje će ga dovoljno ogradići na korist, propagiranje i zaštitu riba u našem moru.

Zabranu ribanja.

Dok se gori spomenutim paragrafom otvaraju na neki način širu vratu tamanjenju najobojitljivih vrsta naših riba, dote paragraf 12 dozvoljava zabranu ribanja u pojedinim predjelima određenim za zaštitu naravnog razvoja i razplodljivanja riba.

Ovo je veoma povoljno i bila je prieka potreba, da se do ovoga dodje. Samo želim, da se predjeli, koji se za ovo odrede prije dobro prouče po stručnjacima, a jednom kad se ovakove zabrane izdaju, ono mora da se vrše sa svom strogošću ovog zakona. Tu nema smije biti iznimaka ni naprama Petru ni naprama Pavlu. Svima mora se mjeriti jednakim aršinom. Nesmije biti nekakovih iznimaka za ribanje šabunkinima, jer se iste zlorabe. Tu treba da bude ostra sjekira, koja jednom, kad je pala, presjekja je sve mreže i sve mizerije, koje bi mogle da omekšaju srce mačje i naprama ma kome. Ako ovako ne budemo mi radili, mogli bi nam se dogoditi nemila i naše ribarstvo moglo bi doista toga pretrpići, što nebi bilo nama ni na čast, a ni na korist. Poštano je, da se dotični predjeli označe posebitim nadpisima kako zabranjeni, te se čudiemo, kako to i do sada nije obće učinjeno, dok jest pojedine, te se nadamo da će ta občestnost što prije biti izvršena.

Godišnja svršava djelokrug pomorske vlade za ribanje.

Po novom zakonu, a donekle i po starij naredbi 5 prosinca 1884. medja gdje svršava pravo nadzora za ribanje pomorske vlade, ima se smatrati onaj položaj u kome voda prestaje biti postojano slana. Ovu medju određuje kotarsko političko poglavarstvo naprama potrebi, u dogovoru sa poglavarstvom lučkih.

Pošto nam novica dodata novom zakonu niti najmanje ne razjašnjuje, što znači taj blzen „a secondo di bisogno“, to mislimo da bi se moralno već jednom definitivno riešiti ovo pitanje, te za naše rieke i riečice i jače proljetne i jesenske pritočiće i miazove odrediti do koja točke dopire nadležnost prava nadzora pomorske vlasti, a do koje onaj političke. Ovo ju nužno i stoga, što stanovnici, koji se nalaze udruži ovih predjela rabe-sake, ali puno uži očiju nego li su jaku i kad sitna riba uputi se kroz jaružnicu na vrata, potihnuju ju ih silni božtu, te ko griju naprite na živinče i gone po zagorskim predjelima, da prodađu za posve nizki novac (4–5 helera kg.) Reči će nam se, a što radi politička vlast? Organi političke vlasti drže se svojih propisa, vide da riba nije iz rieki i da nije ubijena dinamitom, pa je njima dosta.

U novici, dodata zakonu, nek se odredi, da će se u roku od 2–3 godine po prilici, definitivno ustanoviti, „quella linea, ove l'aqua cessa di essere constante mente salmastra“.

Jednom kad se zakon kroji neka bude podpun, a da ga kašnje, moramo krpiti i zapečljivati pukotine.

Ovome zakonu mora se još nadodati, da se u zabranjenim predjelima kao što na ušću rieke, vrutaka i mlažova nesmije hvatati mlade ribe, bilo to za znanstvena iztraživanja, bilo to za umjetna gojilišta, jer što nam koristi, da izdajemo zabranci, kad ih mi istini zakonom dižemo i rušimo. Naše ribarstvo nalazi se u nazadku, te možemo reći nešto s nestasice do-

brih zakona, nešto s našeg nemara i neznanstva mi s njim postupamo kao kosac kosom na livenadi, ako li ne i još gore, gledajući pri tome samo časovitu korist pojedinca. Oštirim nožem zakona režimo što je gajilo i nek zdrava i ako rana postepeno zacieliće da do podpuna preporodjenje današnjeg stepena na kom se naše ribarstvo nalazi.

Naši dopisi.

III.

Makarska, 30 studenoga 1910. Komešarijata. Po naputku onog zloduha, što je na občini, komešar Oberthor odmah je u početku uzeo na Zub glavar. Podgor, a to soga što je pravaš, a šarena bandola holtja bi da imade glavarom u Podgori, koji bi bio ratilom njihovim ciljevima. Usled nekakve usmene prijave, kako se je sam Oberthor bio izrazio, poveo je nekakove izvide proti rečenom glavaru, koji da bi tobože kriomčario duhanom. Stanoviti učitelji u Podgori, po uputima onih sa občine već su bili nudili glavarstvo drugom, da su oni vlast i narod ujedno; ali kad su pravaš na vremenu odrklili ovi najnoviju spletak, pitanje glavarstva ostalo je kako je i bilo. Medju to neki znakovi kao da govore, da se ovo pitanje hoće opet pokrenuti. Trojica poznatih smuljivaca u Podgori, po nagovoru njihovih kumova, tuže glavaru radi zapuštenosti puteva, voda i nemira u selu. Oberthor brže bolje poziv je na opravljanje glavarova, iako znade, da je baš glavar prijavljivo upravitelju zapuštenost puteva, ne-izvršenje poredbančkih nadnica i neuređenje vode „Smokvica“, koju je upravitelj bio zapustio, pa zapustio dokončati. Dakle komešar poziv je na opravljanje onog, koji mu je ove prijavio, a oni nista preduzeo, mjesto da sam nuždne radnje izvedu. Ili zar traži, da glavar izvede sredstava to učini? Kad smo na Podgoru, znademo, da su se prvašnji godina izvele radnje na grobištu, koje su se morale proslediti i kroz tekuću godinu, kako je to bilo predviđeno u predračunu, ipak komešar nije to izpunio, i ako je na to bio upozoren. Kako on to opravdava?

U Podgori imade krčmar Jozo Dean, koji neće da bude sa šarenom bandom, ali to je dosta da se mirna čovjeka napastuje. U krčma Deana niti se igra niti smutnja zameće, ipak ona trojica seoskih danguba, po nagovoru poznatih urukavaca izmisljuju svega i svasta. Ovaj isti Dean imao je ovih dana neku razpravu kod mjestnog suda sa sestrom običnog tajnika Marinovića. Dean je miran čovjek, bio je više godina lugaram, koju je službu bez prikorna vršio, a imade desetak godina da je listonosom pa u toj službi izpunja svoje dužnosti, na obče zadovoljstvo, a kroz ovo vreme, što je listonosu preko ruku imao je na milijone kruna novaca; a da mu nije nikog mogao i najmanje zamjeriti. Ovakovom čovjeku občina izpušta svjedočbu ponašanja veoma nepravilno i u njogu veli, da je Dean slabog ponašanja i zla glasa. U stranačke i osobne svrhe, jer je Dean u pravdi sa sestrom tajnika Marinovića, občina izpušta ovakova lažnu svjedočbu, koja je sablaznila svakoga, koji je za nju dočuo. Sličnih svjedočaba imade na pretek, pa čemo se svjedobno na njih povratiti.

U „Hrvatskom Rieči“ bilo je svedjedobno javljeno, kako je gosp. Bašković bio prijavio upravitelju i zemaljskom odboru suženje odnosno prihvaćenje običinskog zemljишta u ulici „Bidol“, od strane jednog občinara. Posle tolikih Baškovićevih posjećujuša napokon primio je rješenje zemaljskog odbora od 2 studenoga 1910. Br. 8887, kojim mu se saobjećuje, da zemaljski odbor do bivenim uredovim obavijestima nije našao shodnim, da što odredi gledi njegove pritužbe, jer se je izpostavilo, da se ulica nije suzila već proširila. Pitamo, kako je mogao Oberthor ovako uredovno obavijestiti zemaljski odbor, kad Bašković i njegovi ukučani, koji su u neposrednoj blizini prijepornog zemljista tvrde, da nikad nikog nisu vidili doč konstatirati prijepon pitanje; a da i ne govorimo, da Baškovića kao mejašnika i prijatelja, občinsku je upravu bila dužna pozvati na lice mjesata, a nije ga obznamila. Kdo je i kada te izvide učinio? Nu što je najljepše to je, da i danas svak može konstatirati, da se ulica suzila za četrdeset centimetara u ugлу prijeponom, jer je bila tu prvo širina od tri metra, a sad nema nego dva metra i šesdeset centimetara. I Oberthor je imao srćanstvo, da tako izvesti zemaljski odbor, da je ovaj mogao izreći, da se ulica proširila a ne suzila.

Nekada nepristrano občinstvo prosludi, koliko je držati do Oberthorovih svjedočaba občinara, kao što je slučaj sa Jozom Deandom, da izvešta njegovih zemaljskom odboru vruči pritužba občinara, kao što je to slučaj sa Baškovićem. Nu i oviše je gnijete kod zemaljskog odbora, a da bi ovaj po pravici hotio se osvrnuti na ove nepodobštine,

Pravaši.

Gornje Primorje, polovicom rujna.

„Ne praštam!...“ Pod ovim je naslovom „N. Jedinstvo“ u br. 135 izvestilo, o razpravi, koju je državno odvjetništvo vedlo u prilog župniku Šulenti, a proti Juri Rogulju Stjepanovu iz Podace.

Premda u pitanje nismo interesirani, ipak ćemo, iako ne radi „N. Jedinstvo“, a ono radi javnog morala, na stvar se u kratko osvrnuti.

Župnik je Šulenta tužio Juru Rogulju, da ga je preko predavanja vjerouanka u školi napao i svakim ga pogrdnjim riečima obasuo. Sa svjedočanstvom je naveo svu školsku djecu i upravitelju mjestne učionice, koja je čuvši za galamu, u školu dohrila. Također ga je tužio, što mu je izvan škole pred toliko svjedoka zaprio, da će ga smrti slijubiti. Dapaće je u tu svrhu i revolver uza se imao.

Dopisnik „Jedinstva“ to neće. Mi mu kažemo, da je kod njega bio revolver Ivana Andrijevića. Zašto ga pak župnik Strukan nije mogao da nadje, tomu se je lako domisliti.

Poznati dopisnik „Jedinstva“ tvrdi, da je okružno sudište riešilo Rogulja zločina, a udarilo mu kaznu prekršaja.

Ne ulazimo u potanje razpravljanje o vrednosti sudskega pravorice, ali ipak mislim, da nije s gorega iznjeti neke činjenice.

Činjenica je, da su svi svjedoci, pa i isti okrivljenici, priznali: da su Roguljevi prijetnje bilo ozbiljne. To su priznali i krijeviči svjedoci Šimun Andrijević i Pavao Cvitanović.

Sudci nisu svjedočanstva niti sami priznali kriveva uvažili, jer kako kaže dopisnik, da su dobro shvatili psihologiju mase. Uza svu protivnu izveštja suđici su iz psiholoških razloga riešili Rogulja zločina, a kaznu su mu prekršja udarili. Iskreno kažemo, da smo i mi u knjigama i u praktičnom životu psihologiju učili, ali ovu ne razumimo. Rado priputšamo pravorek nit mu se protivimo, jer je gosp. sudac poznati dušoslovac.

Nije istina, da je fratar Šulenta izustio rieči: „Ne praštam! Nemoralno je nešto tvrditi, samo da se protivnika crni. Stvar je ovakvo stalo: Kad je sudac upitao oca Šulenta: da li je prašta Juri Rogulju? na to je fratar stvarno ovo odgovorio: da će mu on najdraži voljnoj oprostiti, samo ako krijevoz opozove one osvade, koje je proti njemu u selu proširivao. Ovako stvar stoji.

Je li imao župnik Šulenta pravo, da onaj uvjet postavi? Odgovor je jasan. Dosta je zrno soli u glavi, da se ocu Šulenti dade podpuni razlog. Ako iko, župnik ne može da se odreće dobra glasa, jer mu je to sve u njegovom težkom i mučnom zvanju.

Nek se zamisle Stražići i Dr. Niko u ovaj uvjet, pa će vidit, da nije toliko opak, kako ga u „Jedinstvu“ prikazao.

Nam neupućenim bilo je upadno, što je sudac svakog svjedoka pitao: je li ti li fratarske stranke? Čudni su nam bili slični upiti, jer se još u Dalmaciji fratarska stranka nije osnovala.

Krijevič odvjetnik bolje bi bio učinio, da fratra Šulenta i celo svečenstvo nije napadao, dok je župnik bio zapriječen da recipira. Također se slabo podnosi, dok je u prisutnosti katolički mislećih izticao legendarnost Krstovih načela.

Dopisnik „Jedinstva“ nazivlje krivca „neporočna značaja“ i „najčešćitim“. Neka mu bude! Samo neka znade, da je „najčešćitim“ mlađi i „neporočna značaja“ opet radi sličnog zločina pod obtužbom i to ne ni s fratom ni njegovim tobobičnjim pristašam, nego uprav s onim, koji je zadnjih izbora za gornjoprimoreku koaliciju glasovao!)

Tolikoj istini na čast

Jedan sa strane.

* Ova posljedina je obitužna upravom onda izšla, kad mu je „Jedinstvo“ onaku laskavu svjedočbu donio.

Iz hrvatskih zemalja.

Položaj u Hrvatskoj. Viesi iz Pešte javljaju, da je kod ministra Khuena molba dra. Tomasića za saboru, a da ju on još nije podpisao, jer da proti Tomašiću intrižira uplivni grof Tisza, takmac Kluenov u „munkapart“.

U Pešti je došlo do sukoba između hrv. delegata i predsjednika sabora Berzenčića. Ovaj je tekom govora dra. Lukinića ovog opomenuo, da ne govori dugi hrvatski, jer da će ga prisiliti na druge mjeru. To je uzušalo delegate te dok su misili samo još jednog govornika imati, sad javiš, da će se svj. prijaviti za rieč. No izgleda, da će N. Nikolić i Berzenčić ipak ovaj spor izglađiti.

Bosanski sabor. Dne 8 ov. mj. bosanski će sabor biti odgovoren radi svetača, a biti ponovo sazvan na daljnje zasjedanje dne 20 siječnja 1911. Međutim u jednoj od zadnjih sjednica sabor privratio predlog, da se s troškom od 1,200,000 kruna sagradi nova saborska zgrada, pošto sabor nema sada svoje palatu.

Jedini židovski zast. Ješua D. Šalom položio je mandat te je tom prigodom podio svoje dnevnice među razinu dobrovorna društva.

Rtečki guverner i gradsko zastupstvo. Radi toga što se novi riečki guverner grof Wickenburg nije htio svećano instalirati na predlog Zadarskog zastupstva je započelo pasivnu rezistenciju proti guverneru. Radi toga će po svoj prilici doći do razpusta gradskog zastupstva.

Bolest biskupa Bučovića krenula je sasna na gore. Zadnje vesti bile su, da je već umro, međutim još nije, ali mu nade u uporavak nema.

Predsjednikom hrv. delegacije u Pešti izabran je dr. V. pl. Nikolić-Podrinski.

Koalicija i zajednica s Ugarskom. Nekidan je hrv. delegat na mag. saboru dr. Hinković držao govor u saboru, u kojem nalazimo i na ovu sramotnu stavku: „unatoč svim magarskim nasilijama, koalicija je nastojala, da popularizira potrebu naše zajednice s Ugarskom.“ Ove riedi su i preveć iskrene, a da im treba komentara. Koalicionari opkrivaju sve to više svoju golotinu.

Oprovrnut Varešaninov odstup. "Bosnische Post" iz Beča odlučno demonstrira, da će Varešanin odstupiti sa mesta zemaljskog poglavice u Bosni.

Iz grada i okolice.

Nedjeljna zabava u Sokolu. U nedjelju bila je u Sokolu vrlo animirana zabava, koju su naši dilentanti priredili. Bissonov "Pokojni Tupine" bio je na svaciđu zadovoljstvu odigran. gđa. I. Medić kao Valentina Diperon i gdja. K. Novak kao Anžela Valori iztakoće se na ravnom igrom i podpunim shvaćanjem svoje uloge. G. A. Lušić je vrlo lijepo svoju ulogu odigrao i u stanovitim momentima pobudjivao je veseli smiehi. G. K. Novak se je u ulozi Sebastijana Diperona pokazao kao prokušani dilentant. Negova interpretacija bila je poduprno vjerna i malo pretjerana, dapače vrlo naravno intonirana. G. F. Delfin kao sobar Fransoa još jednom je dokazao svoje velike sposobnosti za uloge, koje tražeju humora i smješne mimikme. Gđice. I. i D. Grubišić imale su preveć malu ulogu, u kojima su ipak sasna zadovoljile. Gosp. G. Dellagiovanna pokazao je svojom glumom u ulozi glazbenika Valoria, da uviek napreduje. G. R. Delfin i drugi bili su na svom mjestu u sporednim ulogama. Sa radošću iztičemo, da naš dilentantski klub ove godine pokazuje osobitu radinost, jer svakih 15 dana daju nam nešto novo.

Nakon toga je sledio vrlo animiran ples, koji je do kašnijeg trajao u najboljem razpoloženju. Obćinstva je bilo kao malo kada, jer su sve prostorije bile prenartpane,

Dilentantima se mora zahvaliti na ovako uspješnim zabavama, koje nam tako često predaju.

† **Jelena ud. Skočić.** U subotu je nakon kratke bolesti preminala Jelena ud. Skočić rođ. Malešević, majka uglednih ovđešnjih trgovaca, braće Skočić. Pokojnica je bila obce štovanja kao dobra i uzorna majka te plenitljiva gospodinja. U pondjeljak bio je sprovod, a u pratnji bile su najdoljnje ličnosti našeg grada. Ožalošćenoj obitelji neka su naša najiskrenja sačešća.

Skupština za reciprocitet zagrebačkog sveučilišta, koja se je imala držati u nedjelju bi odgovljena na sutra u 10 sati u verandi "Grand Hotel Velebita". Odbor toplo apelira na građanstvo, da u što većem broju na skupštini dolje.

Poroča. U subotu je porotno zasjedanje završilo. U četvrtak je bila rasprava proti Mandi Popović p. Tome iz Bogatić radi če domovstva. Osudjena je na 3 godine tamnica. Branoju je ju iz ureda dr. Bakotić.

U petak i subotu vodila se razprava proti Todoru Baljku Nikolina i Nikoli Baljku p. Marka iz Žitnjica, tuženi radi težke tjelesne ozlede. Prvi je osudjen na 15 dana ramnicu. Branitelj je bio dr. Krstelj, drugi na tri godine. Branitelj je bio dr. Krstelj.

Pokvario se stroj na parobrodiću. Ju-tros kad je parobrodić, što vozi radnike iz grada u skladište Steinbeiss, bio usred luke, pokvario mu se je stroj, te ga je jaka južina bacila na Paklinu. Zauzimanjem g. Selestina bacila na Paklinu. Zauzimanjem g. Selestina pošao je finansijski parobrod "Zadar", koji će slučajno desio u luci, i oslobođio ga od očitog razkomadanja o hridi, te ga je odvukao u Klobušac.

Vaše zdravlje

E. V. Feller u Stubici, Elsatrg br. 64 (Hrvatska)

Odlazak vrednog pristaše. Od našeg grada odjelio se je g. Marko Drezga, poduzetnik, koji se je povratio u svoje rodno mjesto, Knin. G. Drezga bio je običe ljubljen u našem gradu te je bio vatreni pravaš. Zaleči njegov odlazak, želimo mu sreteti boravak u rodnom mjestu.

Sjednica gospodarske zadruge. Upravni odbor "Kotarske gospodarske zadruge" imao je predsjedanjem g. Dr. Krstelja sjednicu u ponedjeljak po podne. Na istoj je riješeno više tekućih poslova i imenovan privremeno tajnik zadruge.

Mjekarska zadruga. Čujemo, da se ozbiljno radi oko osnivanja toli potrebite mijekarske zadruge u našem gradu.

Jedna preporuka. Jutros smo opazili da neki ne će da vrše odredbu glede zabrane pranja i močenja ribe. Oni je čak peru sad u moru. Preporučujemo, da se strogo zabrani.

Neštalo čovjeka. Krpan Ilija trgovac iz Knina došao je u Šibenik po poslovu. Pošto se u Knin nije povratio, došao je njegov sin Đoko, da ga u Šibeniku traži. No do danas nije mu se moglo u tragu ući.

Zapovjednik mornarice. U subotu u jutro prispije na ratnoj ladi "Babenberg" zapovjednik ratne mornarice grof Montecuccoli. Iza koga je obavio svoj službeni posjet prosljedio je za Puji.

Ratni brod. "Admiral Spaun" oduptovao je iz naše luke za Puji u pondjeljak u 10 sati.

Izvoz drvlja i celuloze. Prispjeli su, da krcaju dva i celulozu parobrodi "Delizia" i "Triglav". Prvi iz Molfete, drugi iz Rovinja.

Kradja na parobrodu "Bosnia". U nedjelju u jutro, na putu iz Splita u Šibenik, nepoznati zlikovac ukrao je u prvom razredu parobroda "Bosnia" u 12 K, jedan revolver i Golding-sat. Vlasti iztrazuju, jer se dotični kradljivac, komu je ime nepoznato, izkrcao u Šibeniku.

Na oprez. Ovih je dana stigao u naš grad zastupnik bečke tvrdke Schreiber. Upozorujemo građanstvo, da ne nasjeda narucuvaju, ovog agenta, jer su već nekoj imali neprilika i bili znatno oštećeni.

Pokrajinske vesti.

Imenovanje za lučkog poglavara u Splitu. Primamo od podpisanog i rado prihvatuju: Pod ovim naslovom piše netko u "Narodnom Listu" dneva 3 t. m., br. 97, kako je negdje ovih dana čitao o prigovorima proti eventualnosti, da zadarski građanin g. Stipanović, kapetan c. i k. ratne mornarice, bude imenovan lučkim poglavarom u Splitu. Shvaćaju načelno te prigovore, jer da je i on više puta ustao proti ružnjoj praksi, da se imenuju na bolja mesta lučkih činovnika časnici c. i k. ratne mornarice, većinom tude narodnosti, na štetu onih domaćih ljudi, koji su već u lučkoj službi, onaj nekdo nadovezuje: "ali ako ovo načelo može imati svoju iznimku, bi morala vrediti za gospodina Stipanovića, kojega pozajemamo i kao izvrstnog i naobraćenog pomorca i dobra rodoljuba". Za imenovanje on ne trebaju protekcije, dovoljne su nje-gove zasluge.

Premda smatramo, da se ovo jednostrano iztečanje nečije vrstnoće, naobraćene, rodoljublja i zasluga, baš u času, kad se ima da po-krije mjesto lučkog poglavara u Splitu, tiče direktno kožu onog desetosetorce lučkih pristava, koji su također manje ili više vrstni, naobraćeni, rodoljubni i zasluzni, te će se jamačno sami ozvati, izjaviti nam slijedeće: Osporavamo onomu nekomu, ako to nije naš gospodin osobni izvjesitelj, presveti gospodin Predsjednik ili tak N. P. gospodin Ministar trgovine, svako pravo, dok je načelno za nas, praviti u pogledu nas, i najsitniju iznimku.

Odbor

za provedenje organizacije lučkih činovnika.

Pir i zaruke. Knin 4 prosinca, Prigodom današnjega vjenčanja milovidne gospodinice Marije Marić sa Nikolom Svirčevom poštar, opremačem u Kninu, zaručio mu se na istom piru slučajno brat M. Svirčev, vojnički časnici u Zadru, sa obljubljivom gospodnjicom Olgom Klinger, kćerkom umir. finansijskog nadzora iz Vrljike, nastanjenu u Kninu. Iskreno čestitanje. — Znanci i prijatelji.

O dalmatinskim željeznicama. "N. F. Presse" donosi zanimivu vest, za autentičnost koje ostavljamo bečkom listu odgovornost, po kojoj da se u tamošnjim političkim krugovima glosa, da će se u najkratčem vremenu povesti pregorvi radi toga, da bi se predradnje za dalmatinsku željeznicu energično započele. U istim

krugovima vjeruje se, da će izvedenje ove akcije biti odmah osigurano.

Dar Družbi. Primamo od g. Josipa Šimunovića iz Knina K. 16 sakupljenih prigodom svadbe gosp. Nikice Svirčeva i Marice Marića, a za Družbu "Sv. Ćirila i Metoda."

Naše brzojavke.

Diferencije za proračun ratne uprave.

Beč, 7. prosinca. — Težke diferencije, koje su nastale obzirom na proračun za ratnu upravu za godinu 1911 morati će biti odstražene, jer je kralj u tom smjeru energično izjavio svoju želu.

Sastanak delegacija.

Beč, 7. prosinaca. — Još ovoga mjeseca sastati će se delegacije te će riešiti dvomjesečne provizije.

Slovenska obstrukcija i talijansko sveučilište.

Beč, 7. prosinca. — Ministar predsjednik Bienerth pozvao je na konferenciju zastupnike dr. Šusterića, i dr. Ploja i Povša glede obstrukcije. On im je predložio, ako južni Slaveni odustanu od obstrukcije, da će talijansko sveučilište u dim svršiti. U občoj razpravi proračunskog odbora sastavio bi se podobor, kojima bi se uputili zahtjevi nenjemačkih sveučilišta.

Beč, 7. prosinca. — Slovenski zastupnici još ne dadeće odgovor Bienerthu.

Izbori u Englezkoj.

London, 7 prosinca. — Pri amosnjim izborima u cijeloj zemiji vlasti ima vrlo malenu većinu.

Aehrenthal i Masaryk.

Beograd, 7 prosinca. — Poluslužbena "Samouprava" objelodanjuje komunike, u kojima se odnosno Masarykovih obtužuju proti Aehrenthalu ovomu zadnjemu daje pravo te se pozivaju narod u Srbiji, da se ne zagrijava pogreškama drugih, jer ove pogreške nanose štetu Srbiji.

Beč, 7 prosinca. — Masaryk u jednom intervjuu s jednim novinarom izjavio je, da ostaje kod svojih tvrdnji.

Forgach premješten u Dardžane.

Prag, 7 prosinca. — "Narodni Listy" tvrde, da će austrijski poslanik u Beogradu, grof Forgach u skoro vreme biti premješten u Dardžane.

Hrvatska fiskala (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Zahvala.

Na svrštu godinu svoje službe, primio sam mnogo brzajavnih čestitaka s raznih strana, osobito od odanog mjučućkog učiteljstva. Budući da sam na službenom putovanju, ne bih mogao odmah zahvaliti svakome napose, pa na ovaj način izrazujem svjemu svoju najljubljivu zahvalnost.

Antun Ströhl,
č. k. pokrajinski školski nadzornik.

OGLAS.

Mlada gospodja traži si mjesto odgojiteljice nuz djecu ili učiteljice svake vrste šivanja nuz odrađivale gospodice ili za gazdaricu starijem udovcu ili neženji. Cijenjene ponude molim slati na: poste restante **Ljubica Drniš, Dalmacija.**

Priobćeno!

Podpisani časti se doneti do javnog znanja, da je on jedini i izključivi skladistar za grad Šibenik

IZVORNIH ŠEŠIRA

BORSALINO

staré tvrdke Borsalino G. i brat S. A. u Aleksandriji (Italija), utemeljena godine 1857, a svjetskog glasa.

E. COMICI.

ŠIVACI STROJEVI SINGER

najnoviji izum

„66“

kupuju se samo
u našim skladi-
štima, koja su

označena uviek
sa
ovim znakom:

Ne treba se dati zavesti kroz druge oglase, koji imaju tu svrhu, da uzime SINGER razpoznavaju već upotrebljivane strojeve ili one kojeg drugog proizvoda, pošto mi ne prepričamo naših šivaca strojeva preprodavaocima, nego ih izravno sami občinstvu razprodajemo.

ŠIBENIK -- GLAVNA ULICA

10—17

IMA

3-0

**HOTEL
„DINARA“**
sa reštauracijom
Šibenik
kod kazališta
preuzeo je podpisani, te ga pre-
uredio, obskrbivši ga sasvim no-
vim pokrovstvom i stolnim pri-
borom.
Kako je sada u njemu ure-
đeno, odgovara doista zahtjevima
grada, pa se podpisani nadi, da
će od sada unapred ovaj hotel
postati najmljiveji svratište na samo
za mjesto, nego i za vanjski svjet,
tim više, što je u reštauraciji i
domaća kuhinja, uredjena na način
koji posve zadovoljava.
Cene su najumjerljive, a po-
sluga bez prigovora.
Preporučujem se sa velešto-
vanjem
23 Niko Blažević.

**Hrvati i Hrvatice, po-
mozite družbi sv. Cirila i Metoda.**

Objava.

Zašto se ne obratište pri kupova-
nju vaših potreština ravno na tvrdku

Jaroslav Kocian

Tkaonica i odpravnštvo
Hronove u Met. (Česka.)

koji zgotavlja i ima uviek na skladistu
uskna za odjela, zimske kapute
itd. Zajamčeno održanje boje. Kana-
fasa, plata, flanela, ubrusa,
ručnika, jastuka, pokreta, šifona.

Cene su najfinijije.

Naručbe preko 18 K. šaljem franko.

Tratne uzorce.

Može se dobiti 30 do 40 mt. odpadka 3
do 15 mt. dugog za K 18 do 25 prema vrstama.

Od odpadaka se ne šalju uzore.

16-24

**TVORNICA
PAPIRNATIH
VREĆICA**

Cast mi je javiti p. n. občinstvu,
da sam objavljivajući tvornicu pa-
pirnatih vrećica za trgovsku po-
rabu otvorio, te je podpuno pre-
ma zahtjevu uredio, time sam u
stanju u najkratči vremenu najveću
kolicišnu vrećicu izraditi. Vrećice
izrađuju se u svim veličinama i
u svim bojama. Pošto je ovo u
nas prvo i jedino domaće pod-
uzeće ovakove vrste, nadamo se
za stalno, da će mi pog. potrošači
poverti svoje cijenjene naručbe,
koje će u podpunom redu i naj-
savijenstvene izvršene biti.

Sa veleštovanjem

**ANTE ZORIĆ
ŠIBENIK.**

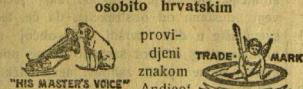
96

Eugen Pettoello
Pričor satova, zlatarskih i optič-
kih predmeta i kineških srebrarija
Žlica, viljuška i noževa.
Zajamčena izrada sa 90 grama čistog srebra.
Pečata.
Svake vrsti rezbarije u kojoj mu draga
kovini.
Bočni ilustrirani oznak. Tvorčke stane oznake.
Šibenik, Glavna ulica, br. 128.
14.-9.-910.-14.-9.-911.

**Oglasi se uvršćuju samo
oni, koji se unaprije plate!**

Uredništvo.

Najsjavršeniji gramofoni i ploče
sa svakovrstnim komadima
osobito hrvatskim

dobivaju se u knjižari i papirnicu:

Ivan Griman

Šibenik, Glavna ulica.

Šalje na zahtjev cienik i popis komada
badava i franko.

24.-9.-910.-911.

**Prodaju se zemlje i kmetsko
pravo.** P. O. Zaton. Obratiti se na
Peta Kitarovića.

3-10

„Hrvatskoj tiskari“ u Šibeniku potreban je

Jedan samostalan knjigoveža.

Mjesto stalno. Plaća dobra. Nastupiti može
odmah.

6-3

Hrvati i Hrvatice!

Pomozite Družbu
Sv. Ćirila i Metoda

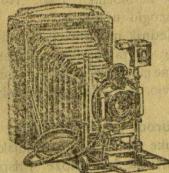
KNJIŽARA i PAPIRNICA

Glavna ulica IVANA GRIMANI-A Glavna ulica
ŠIBENIK

preporuča p. n. občinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzskih knjiga
romana, slovnika, riečnika onda pisalih sprava, trgovčkih knjiga,
uredovog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve **hrvatske i strane časopise** uz originalnu cenu
sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

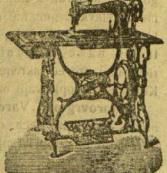
Velika zajedna svakovrstna **topljenjera, cviker-naočala** od najbolje vrsti i leća u
svim gradacima.

Skladište fotografinskih
aparata i svih
nugzrednih potreština.

Preuzimlje naručbe svako-
vrsnih pečata od kaučuka
i kovine.

Skladište najboljih i naj-
tinjih šivačih strojeva „Sing-
ger“ najnovijih sistema.

24.-9.-910.-911.

24

**Hrvatska
vjeretijska
banka**

**Podružnica
Šibenik**

Dionička glavnica

K 2,000,000

Pričuvna zaklada i pritiči K 180,000.

CENTRALKA DUBROVNIK

Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u kontu ko-
rentu u ček prometu; ekomputije
mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjivanje i upravlja
vrednine. Devize se preuzimaju naj-
kulantnije. Izplate na svim mjestima
tu i inozemstvu obavljaju se brzo
i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire,
razteretnice, založnice, srečke,
valute, kupone. Prodaja srečaka na
obročno odplaćivanje. Osiguranje
proti gubitku kod ždrijebanja. Revi-
zija srečaka i vrijednostnih papira
bezplatno. Unovčenje kupona bez
odbijka.

173-54

Velika Tvorница tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernejeg motora
proizvodja

Svake vrsti
ovog jestiva. **Od najboljeg marseljskog griza** Svake vrsti
ovog jestiva.

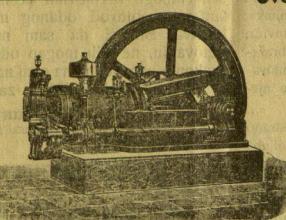
kao i od

Dobrog i od najfinijega **pšeničnog brašna** dobrog i od najfinijega.

Tvrda:

IVAN ŠUPUK i brat
Šibenik.

15.VL.10.

Izklučivo glavno predstavništvo, kamo valja
upraviti sve upite:

Kuća Gutenberg,

EMANUEL KRAUS.

Tehnički bureau Trst, via Cecilia, 18.

Zahajte vjeste cjenik bezplato i bez poštarine.

Dopisivanje hrvatski.

28.VI.10.

Najbolji namještaji snage

kao što:

motori na plin (gas), benzин,
žestu, kameno ulje, surovo
ulje za obrtničke, poljodje-
ske i električne namještaje
snage.

Namještaje na mrsavi plin (Sauganlage)
prodaje

**Draždanska
tvornica motora
na plin**

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik:
Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica
srednje Europe.

28.VI.10.

Velika zlatarija -

Gjuro Plančić

Starigrad

(Podružnica: Vis-Velaluka).

Prodaje svakovrstnih zlatnih
i srebrnih predmeta.

Najfinije švicarske dobnike.

Cene umjerene bez utakmice.

Priznanice na pretek. 30.VII.

26.II.10.

Podružnice:
Via Giulia br. 33.
Via Giulia br. 10.
Via Acqua-
dotto br. 65.

Telefon br. 1930.

Važno za svakoga!
Gustav Marko

Trst

Centrala: Via Coroneo 45.

Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladiste stala prostih, apaniranih i za ures.

Veliki izbor predmeta za ljearne, drogerije, porcul arso i zemljare

sudje, ocaline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike kolikoće narocićih tvari u očaklini, porculani.

Cene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cjenici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim
našim trgovcima.